

TEMEL İSLAM BİLİMLERİ

ARAB DİLİ VE BELAGATİ

Arap Dili ve Belagati Anabilim Dalı, İslâm dininin temel kaynaklarını doğrudan anlayabilmek, temel İslâm bilimleri ve kültür tarihi alanlarında yazılmış olan klasik ve modern eserleri inceleyebilmek maksadıyla öncelikle en önemli kaynak dil olan Arapçanın öğrenilmesi kendisine gaye edinmiştir.

Bu alan içerisinde yer alan bazı kavram ve dil inceliklerinin anlaşılması için de belâgat adı altında, özellikle de bu dile ait çeşitli disiplinlerin bilinmesi gerekmektedir.

Bu nedenle Arap Dili ve Belâgati Anabilim Dalı, hazırlık ve lisans sınıflarında Arapçayı dil ve gramer olarak modern bilimsel yöntemler ve çağdaş araç ve gereçlerle öğretmeye çalışmaktadır.

HADİS

İslâm dininin ikinci temel kaynağı olan Sünnet'in yazılı bilgi ve belgelerini oluşturan hadis metinlerini, geçirmiş olduğu tarihî süreci de dikkate alarak, hadis usûlü kuralları çerçevesinde sened, metin ve muhteva açısından tetkik eden ve bunların güncel yorumlarını yapmaya çalışan bir anabilim dalıdır. Hz. Peygamber'in söz, fiil ve takrirlerinden müteşekkil hadis metinlerini, bu alanın bilimsel amaç, araç ve yöntemlerini kullanmak kaydıyla bireylerin pratik hayatta ihtiyaç duyacakları düşünce ve davranış örneklerini sahih ve sağlam sünnet verilerine dayandırmayı hedefler.

Bu gaye ile Fakültemiz lisans programlarında Hadis, Hadis Usûlü, Hadis Tarihi, Günümüz Hadis Problemleri, Hadis ve Sünnette Çağdaş Yorumlar gibi dersler okutulmaktadır.

İSLAM HUKUKU

İslâm dininin hem kişisel hem de sosyal hayatına dair hükümlerini, bu hükümler etrafında zaman içerisinde meydana gelen hukukî düşünce ve tecrübeyi karşılaştırmacı ve incelemeci bir yaklaşımla ele alan bir anabilim dalıdır.

Bu anabilim dalında okutulan derslerde, kişinin dini vecibelerinin ibadet (amelî) yönünün, Müslüman toplumlarda hukukun oluşum ve gelişim sürecinin, bu kaideleri uygulamada hukukî birikim ve geleneğin, hükümlere ulaşmada izlenen yöntemlerin, dini hükümlerin felsefî temellerinin, ayrıca modern hukuk düşüncesi ve bu alana ait temel kavram ve teorilerin tanıtılması hedeflenmiştir.

Bu gaye ile ilahiyat programımızda İslâm Hukuku, İslâm Hukuku Tarihi, İslâm Hukuku Usulü, Mukayeseli İslâm Hukuku, Din ve Devlet, Din ve İktisat, Klasik ve Modern Fıkıh Metinleri, Günümüz Fıkıh Problemleri gibi dersler okutulmaktadır.

KELAM

İslâm dininin temel kaynakları olan Kur'ân-ı Kerim ve Sünnet'te yer alan inanç esaslarını incelemektedir. İslam dininin Allah-insan-kâinat ilişkilerine dair bakış ve değerlendirmesini ele alır. Bu minval üzere Kelam Anabilim dalı, tarih boyunca oluşmuş inanç esaslarına ilişkin bütün düşünce ve anlayışları açıklamaya çalışır.

Günümüz bilim ve düşüncesinden yararlanarak toplumun din anlayışını ve dinî hayatını etkileyen sosyolojik, psikolojik ve antropolojik faktörleri inceler.

Bu gayeye ulaşmak maksadıyla programlarında Kelâm, Kelâm Tarihi, Sistematik Kelâm Problemleri, Kelâm Okulları, Türk Kelâmcıları, Modern Çağın inanç Problemleri, Günümüz Kelâm Problemleri gibi dersler okutulmaktadır.

Bilim Dalları: Sistematik Kelâm Bilim Dalı; Kelâm Tarihi Bilim Dalı.

KURANI KERİM OKUMA VE KIRAAT İLMİ

Kur'an-ı Kerim Okuma ve Kıraat İlmî anabilim dalı, İslam'ın temel kaynağı olan Kur'an-ı Kerim'i doğru, güzel, imlasına göre okumayı hedeflemektedir. Bu gaye ile tecvid ilmine ağırlık vermektedir.

TASAVVUF

Tasavvuf Anabilim Dalı, İslâm dininin içerdiği bilgi ve düşünce birikimini öğrenme ve bu birikimi hayata tatbik etme yolunda Müslümanlarca sergilenen samimi gayretleri, bütün bunların Kur'ân ve Sünnet'te yer alan unsurlarını incelemektedir.

Tasavvuf Anabilim Dalı, bilgi ve değer anlayışı önde gelen örnek şahsiyetleri ilmî usullerle tanıtmakta, Türk ve Osmanlı dönemi tasavvuf kültürü araştırmalarına ayrı bir önem vermekte, bu ilmin diğer temel İslâmî disiplinlerle olan ilişkisini ve karşılıklı etkilerini ortaya koymaya çalışmaktadır.

Lisans programlarında, Tasavvuf, Tasavvuf Tarihi, Günümüz Tasavvuf Hareketleri ve Problemleri gibi dersler okutulmaktadır.

Bilim Dalları: Sistematik Tasavvuf Bilim Dalı; Tasavvuf Tarihi Bilim Dalı

TEFSİR

İslâm dininin temel kaynağı Kur'ân-ı Kerîm'in tarihini, Kur'ân ilimleri ana başlığı altında toplanabilecek literatürü, Kur'ân-ı Kerîm'in usûl ve metotlarını, tarih süreçte oluşan tefsir birikimini analitik bir yaklaşımla inceleyen alan anabilim dalıdır. Tefsir anabilim dalında okutulan dersler, Kur'ân imlâsını, Kur'an'ı doğru okumayı, anlamayı ve yorumlamayı hedefler.

Nihai hedefleri gerçekleştirmek maksadı ile lisans programında Kur'ân-ı Kerîm Tilâveti yanında Tefsir Usûlü ve Tarihi, Kur'ân Tarihi, Kur'ân'da Ana Konular, Günümüz Tefsir Problemleri, Kur'an'ı Tercüme Teknikleri, Kur'an'a Çağdaş Yaklaşımlar ve Tefsir Metinleri gibi dersler okutulmaktadır.

Bilim Dalları: Tefsir Usûlü ve Tarihi Bilim Dalı; Tefsir Bilim Dalı; Kıraat Bilim Dalı.

FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ

DİN EĞİTİMİ

Din Eğitimi Anabilim Dalı, din eğitiminin özellikleri, müfredâtı, metotları, tarihî gelişimi, psikolojik, sosyolojik ve felsefî temelleri hakkında lisans düzeyinde bilgiler vermektedir. Özellikle ilk ve orta öğretim kurumlarına Din ve Ahlâk Bilgisi Dersleri öğretmeni olarak yetişmekte olan öğrencilerimizin bu dersi, ilk ve orta öğretim kurumlarındaki diğer temel derslerle uyum içinde okutabilmeleri için, kendilerine genel ve özel öğretim metotları yanında gelişim psikolojisi ile başarılı ve tutarlı bir öğretmen olabilmenin incelikleri öğretilmektedir. Ayrıca, eğitim biliminin açıklamalarını dikkate alarak dinin, Fakültemizdeki özel alan derslerinde incelenen, itikat, ibadet, bireysel ve sosyal alanlara ait değerlerinin ilk ve orta öğretimdeki öğrencilere nasıl öğretileceğinin yöntemi üzerinde de durulmaktadır. Bir taraftan da yaygın din eğitim alanı konularında genel bilgiler verilerek, ülkemizin yükseköğrenim görmüş din görevlisi ihtiyacının karşılanmasına katkıda bulunmaktadır. Din Eğitimi, Eğitim Bilimlerine Giriş, Eğitim Psikolojisi, Eğitim Sosyolojisi, Genel Öğretim Metotları, Ölçme ve Değerlendirme, Özel Öğretim Metotları, Türk Eğitim Tarihi, Araştırma Teknikleri, Beşeri Münasebetler ve irşat başlıklı dersler bu anabilim dalı öğretim ANABİLİM DALI elemanlarıncı verilmektedir.

DİN FELSEFESİ

Din Felsefesi, dinin mahiyeti ve temel iddiaları bağlamında çeşitli tanrı tasavvurları ile tanrı-âlem ilişkisini, tanrının varlığının delillerini, sıfatları çerçevesinde tanrı hakkında konuşmanın anlamını ateizm, ruhun ölümsüzlüğü, kötülük kavramı, irade-i hürriyet, bilim sanat ve ahlak ilişkilerini rasyonel, objektif, nesnel, kapsamlı, tutarlı, eleştirel ve değerlendirmeye bir yöntemle ele alarak dini açıklamaya ve temellendirmeye çalışan bir disiplindir.

Din Felsefesi Anabilim Dalı, dinin temel iddiaları karşısında eleştirel ve nesnel bir tavır takınmakla temel İslâm bilimlerinden; değerlendirmeye yargılar vermek suretiyle de diğer din bilimlerinden farklılık göstermektedir. Bu anabilim dalı, ilâhiyat alanı ile ilgili olmayan diğer bilimler arasında bağlantılar kurmak suretiyle varlık, bilgi ve değer konularında elde ettiği verileri, tutarlı bir bütünlük içinde kaynaştırarak rasyonel biçimde temellendirilmiş sağlam bir din anlayışı ve tasavvuruna ulaşmayı amaç edinmiştir.

DİN PSİKOLOJİSİ

Din Psikolojisi Anabilim Dalı, dinî bakımdan insan ruhunda yaşanan gerçekleri, insanın çeşitli tezahürlerle dışı yansıyan dinî hayatını ve davranışlarını incelemektedir. Bir başka ifadeyle bireyin dinî hayatını kendine has metot ve tekniklerle anlayıp açıklamaya çalışmaktadır. Bu anabilim dalı, insanın dinî hayatını bütün derinlik ve genişliği ile anlayabilmek, onu tetkik ve tahlil etmek, müteakibinde diğer ruhî durumlarla olan irtibatını göstermeyi amaç edinmektedir. Psikoloji ile teoloji arasında yer alan ve söz konusu alanlarla çok sıkı bir ilişki içerisinde olan bu anabilim dalı, psikolojinin bilimsel metotlarını kullanmaktadır.

DİN SOSYOLOJİSİ

Din Sosyolojisi Anabilim Dalı, dinlerin inanç sistemlerini, ibadet şekillerini, müesseselerini, sosyal boyutlarını, bunların zamanla hangi ictimai esaslara bağlı olarak değişme gösterdiklerini, bu değişimin şekillerini, sosyal sınıflarla ilişkilerini, dinî grup ve cemaatleri, çeşitli dinî ahlâk türlerini incelemektedir.

Bu anabilim dalında, lisans düzeyinde Sosyolojiye Giriş ve Din Sosyolojisi başlıklı derslerin yanı sıra Sosyal Bilimler Metodolojisi, Sosyal Psikoloji, Din Bilimlerine Giriş, Din ve Sosyal Gelişme gibi dersler yer almaktadır.

DİNLER TARİHİ

Dinler Tarihi Anabilim Dalı, dinleri tarihin ve filolojinin metotlarını kullanarak doğuş ve gelişmelerinden inanç, ibadet, ahlâk vb. konularına kadar tarihî seyir içinde inceleyen bir disiplindir.

Bu anabilim dalında dinlerin diğer dinlerle olan münasebetleri, benzer, farklı ve ortak yönleri karşılaştırmalı olarak ele alınmaktadır. Özeldir İslam, genelde Yahudilik ve Hıristiyanlık ayrıca yaşayan diğer dünya dinlerinin, insanlık tarihinde yer almış diğer inançların mahiyetleri, birbirleriyle ilişkileri konusunda bilgiler vermek hedeflerindedir. Fakültemiz lisans programlarında bu anabilim dalına bağlı olarak Dinler Tarihi, Mukayeseli Dinler Tarihi, Dinler arası ilişkiler ve Dinler arası Diyalog başlıklarını taşıyan dersler bulunmaktadır.

Bilim Dalları: Dinler Tarihi Bilim Dalı; Mukayeseli Dinler Tarihi Bilim Dalı; Din Fenomenolojisi Bilim Dalı.

FELSEFE TARİHİ

Felsefe Tarihi Anabilim Dalı, düşünce tarihinde varlık, bilgi ve değerler alanıyla ilgili problemler çerçevesinde akıl ve tenkit metotlarıyla gerçekleştirilen inceleme, temellendirme ve sistem oluşturma amaçlı bütün fikrî faaliyetleri incelemektedir.

Bu anabilim dalında dünyadaki düşünce ve uygarlıkların tanınması, nihayetinde İslâm düşünce ve medeniyetinin dayandığı fikrî kaynakları doğru bir şekilde tespit ederek isabetli mukayeseler yapılabilmesi hedeflenmiştir.

Bu minval üzere lisans düzeyinde söz konusu anabilim dalı çerçevesinde ilkçağ Felsefesi Tarihi, Yeniçağ Felsefesi Tarihi, Felsefe Tarihi, Günümüz Felsefe Akımları, Astronomi ve Uzay Bilimleri adlı dersler okutulmaktadır.

Bilim Dalları: İlkçağ Felsefesi Tarihi Bilim Dalı; Yeniçağ Felsefesi Tarihi Bilim Dalı

İSLAM FELSEFESİ

İslâm Felsefesi Anabilim Dalı, İslâm dünyasında Müslüman kültürü içinde yetişmiş düşünürlerin Allah, insan, toplum ve evren hakkında ortaya koydukları tutarlı ve sistemli fikrî faaliyetlerini tanıtmayı hedeflemektedir.

Bu anabilim dalı İslâm düşüncesinin kaynakları, tarihi ve geçirdiği evreler, dünya düşünce tarihi içindeki yeri, önemi ve diğer düşüncelere katkıları, günümüz durumu ve problemleri gibi hususlarda öğrencilerin lisans seviyesinde bilgilendirilmelerini sağlamaya çalışmaktadır.

Bu gayeleri gerçekleştirmek üzere Fakültemiz lisans programlarında İslâm Felsefesi Tarihi, İslâm Bilim Tarihi, İslâm Ahlâki, Türk ve İslâm Ahlakçıları, Ahlak Problemleri, Türk Düşünce Tarihi, Çağdaş İslâm Düşüncesi, Çevre ve Din, Ahlâk Felsefesi gibi dersler yer almaktadır.

Bilim Dalları: islâm Felsefesi Tarihi Bilim Dalı; Türk Düşünce Tarihi Bilim Dalı; Islâm Ahlâkı Bilim Dalı

MANTIK

Mantık Anabilim Dalı, düşünmeyi, bilmeyi, soruşturmayı, araştırmayı ve bunlarla ilgili yöntemleri incelemeyi, talebelere bilimsel düşünce ve sorgulamayı, bireysel araştırma kabiliyetlerini geliştirme ve kendi sahalarında doğru ve güvenilir bilgiye ulaşma yollarını göstermeyi, bütün bu faaliyetler için gerekli araç ve gereçleri kullanma becerisini kazandırmayı amaçlamaktadır.

Bu maksat ile Fakültemizde lisans düzeyinde Mantık, Sosyal Bilimlere Giriş, Sosyal Bilimler Metodolojisi, Bilgisayar ve internet adlı dersler okutulmaktadır.

İSLAM TARİHİ VE SANATLARI

İSLAM TARİHİ

İslâm Tarihi Anabilim Dalı, İslâm tarihçiliğinin başlangıcı, İslam tarihinin kaynakları Hz. Peygamber ve Hulefâ-yi Râşidîn dönemi ile tarih boyunca dünya üzerinde teşekkül etmiş Müslüman-Türk devlet teşkilatları, kültür ve medeniyetleri hakkında bilgilendirilmesini ve tarihî olayları ilmî ölçülerle değerlendirerek geçmişe sağlıklı bir açıdan bakmayı ve geleceği bu tecrübeyle sağlam temeller üzerine kurma kabiliyetini kazanmayı gaye edinmektedir. Bu amaçla Fakültemizde İslâm Tarihi, İslâm Kurumları Tarihi, İslâm Ülkeleri Tarih ve Coğrafyası, Paleografi, Siyer ve Kaynakları, Türk Kültür Tarihi gibi dersler yer almaktadır. Bilim Dalları: İslâm Tarihi Bilim Dalı; Türk-İslâm Tarihi Bilim Dalı; İslâm Kurumları Tarihi Bilim Dalı

TÜRK İSLAM EDEBİYATI

Türk İslam Edebiyatı Anabilim Dalı'nda, Türklerin İslamiyet ile tanışmalarından modern günümüze kadar, özellikle dinî-tasavvufî sahada isim yapmış belli başlı edebiyatçılar ile bunların kaleme aldıkları önemli eserler kronolojik ve sistematik olarak incelenip tanıtılmaktadır. Edebî metinlerin orijinal imlâlarından takibini sağlama, dinî, ilmî ve fikrî sahalardaki büyük tarihî birikimden de faydalanma kabiliyeti kazandırmak amacıyla Osmanlı Türkçesi de öğretilmektedir.

Fakültemizdeki programımızda, Türk Edebiyatı, Çocuk Edebiyatı, Türkiye Türkçesi, Güzel Konuşma ve Yazma, Dil ve Kültür gibi seçmeli dersler de yer almaktadır. Bu gaye ile İlahiyat Fakültesi talebelerinin Türk-İslâm Edebiyatı'nın zengin bilgi ve kültürüyle tanışmaları hedeflenmektedir.

TÜRK İSLAM SANATLARI TARİHİ

Türk İslam Sanatları Tarihi Anabilim Dalı'nda, Türklerin İslâm'ı kabulünden günümüze kadar çeşitli sanat dallarında ortaya koydukları eserleri farklı hususiyetleriyle ve karşılaştırmalı olarak ele alma, bunları teknik bilgiler ışığında estetik yönleriyle anlamayı ve yorumlamayı öğretme, bu klasik mirasın modern Türk ve dünya sanatı açısından anlamını araştırma, tarihine ait temel kaynak ve kavramları tanıtmaya hedeflenmektedir.

Bu nedenle bu bilim dalında, tarihsel süreç içerisinde Türk-İslâm coğrafyasına yayılmış belli başlı mimarî eserleri, yazı (hüsn-i hat), tezhib, ebrû, cilt vb. tezyinî sanatlar ile diğer küçük el sanatları ele almakta, bunların üslup ve farklılıkları araştırılarak millî, dinî ve felsefî boyutlarıyla incelenmektedir. Türk-İslâm Sanatları Tarihi, İslâm Sanatları ve Estetiği, Güzel Sanatlar, Türk Hat Sanatları Tarihi, Osmanlı Mimarisi gibi dersler lisans programlarında yer almaktadır. Bilim Dalları: Türk-İslâm Mimarisi Bilim Dalı; Türk Süsleme ve Hat Sanatları Bilim Dalı.

TÜRK DİN MUSİKİSİ

Türk Din Mûsikîsi Anabilim Dalı köklü bir geçmişe haiz ve insan hayatının her alanın kapsayan ve milletler arası ortak dil olarak kabul gören Musikî'nin tarihi sürecini çeşitli yönleriyle ele almaktadır. Çalışmalarda Türklerin dünya müzik tarihindeki yerini tespit amacıyla onların mûsikî teorisi ve pratiği açısından ortaya koyduğu kaynak eserleri tespit ve tahlil etme, özellikle klasik mûsikî nazariyatına ait eserlerin, günümüz müzik anlayışındaki yeri ve rolünü irdeleme ana hedef olarak belirlenmiştir.

Bu anabilim dalında yürütülen faaliyetlerde gerek klasik, gerekse dinî Türk mûsikîsi ekseninde günümüze kadar ulaşabilmiş örnekler esas alınmakta, ayrıca yine ana kaynaklar ışığında klasik ve dinî sahadaki evreler ve ekoller ile önde gelen mûsikîşinasların hayat ve sanatlarıyla ilgili bilgiler verilmekte, Türk mûsikîsinin saz ve söz formlarının öğretimi ve icrâsı gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır.